

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Paper-II

POLITICAL SCIENCE

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature)

(In figures as in Admit Card)

(Name)

Seat No.

2. (Signature)

(In words)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

AUG-15215

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 32

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 50 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खुण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांना परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

AUG-15215/II

POLITICAL SCIENCE

Paper II

राज्यशास्त्र

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This paper contains Fifty (50) multiple choice questions. Each question carries Two (2) marks. Attempt All questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पचास (50) बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Which phrase did Kautilya use to describe human life in the absence of the state ? (A) State of Nature (B) Law of the fishes (C) Perpetual peace (D) State of innocence	1. कौटिल्याने राज्यविहीन अवस्थेतील मानवी जीवनाचे वर्णन कसे केले ? (A) निसर्गावस्था (B) मात्स्यन्याय (C) चिरंतन शांतता (D) निरागस अवस्था
2. Which of the following pairs is <i>incorrectly</i> matched ? (A) M.K. Gandhi — Swaraj (B) M.N. Roy — Radical Humanism (C) Aurobindo Ghosh— Spiritual Unity (D) B.R. Ambedkar— Hindutva	2. खाली दिलेल्या जोड्यांतील कोणती जोडी चूक आहे ? (A) मो.क. गांधी — स्वराज्य (B) मानवेंद्रनाथ रॉय — मूलगामी मानवतावाद (C) अरविंद घोष — आध्यात्मिक ऐक्य (D) भीमराव आंबेडकर — हिंदुत्व

3. Which thinker staunchly defended Papal Supremacy ?

- (A) Alighieri Dante
- (B) William of Ockham
- (C) Marsiglio of Padua
- (D) Giles of Rome

4. Which of the following statements are *correct* ?

- (a) Positivism was the philosophical basis of behaviourism
 - (b) Behaviourists emphasised the separation of facts and values
 - (c) Post-behaviourists considered relevance to be more important than rigour
 - (d) Behaviourism triumphed over post-behaviourism
- (A) (a), (b) and (c)
 - (B) (a), (b) and (d)
 - (C) (b), (c) and (d)
 - (D) (a), (c) and (d)

3. कोणता विचारवंत पोपच्या वर्चस्वाचा कट्टर पुरस्कर्ता होता ?

- (A) अलिगेरी दांते
- (B) विल्यम ऑफ ऑखम्
- (C) मार्सिलियो ऑफ पाडुआ
- (D) जील्स ऑफ रोम

4. खाली दिलेल्या विधानांतील कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

- (a) प्रत्यक्षार्थवाद हा वर्तनवादाचा तात्त्विक पाया होता
 - (b) वर्तनवाद्यांनी तथ्ये व मूल्ये यांच्या फारकतीवर भर दिला
 - (c) उत्तरवर्तनवाद्यांनी प्रस्तुततेला काटेकोरपणा-पेक्षा अधिक महत्त्व दिले
 - (d) वर्तनवादाने उत्तरवर्तनवादावर कुरघोडी केली
- (A) (a), (b) आणि (c)
 - (B) (a), (b) आणि (d)
 - (C) (b), (c) आणि (d)
 - (D) (a), (c) आणि (d)

5. The liberty of the ancients is in consonance with :

- (A) Liberal individualism
- (B) Civic republicanism
- (C) Totalitarianism
- (D) Theocracy

6. Give the correct answer by using the codes given below :

- (1) Plato is the father of political philosophy
- (2) Aristotle is not the father of political science
- (3) Machiavelli is the father of political realism
- (4) Antonio Gramsci is not the father of passive revolution

Codes :

- (A) (1) and (2) are correct
- (B) (2) and (3) are correct
- (C) (2) and (4) are correct
- (D) (3) is correct

5. प्राचीनांची स्वातंत्र्य संकल्पना कशाशी सुसंगत आहे ?

- (A) उदारमतवादी व्यक्तिवाद
- (B) नागरी गणतंत्रवाद
- (C) सर्वकषवाद
- (D) धर्मसत्ताक राज्यपद्धती

6. खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :

- (1) राजकीय तत्वज्ञानाचा उद्गाता प्लेटो आहे
- (2) राज्यशास्त्राचा उद्गाता अरिस्टॉटल नाही
- (3) राजकीय वास्तववादाचा उद्गाता मॅकिएव्हेली आहे
- (4) अकरणात्मक क्रांतीचा उद्गाता अंतोनिओ ग्राम्सी नाही

संकेतसूची :

- (A) (1) आणि (2) बरोबर आहेत
- (B) (2) आणि (3) बरोबर आहेत
- (C) (2) आणि (4) बरोबर आहेत
- (D) (3) हे बरोबर आहे

7. Which one of the following pairs is correctly matched ?

- (A) G.W.F. Hegel—Civil Society
- (B) T.H. Green—Social Contract
- (C) Karl Marx—General Will
- (D) Machiavelli—Political Idealism

8. According to Marx what is the correct sequence of the modes of production ?

- (A) Slavery, Feudalism and Capitalism
- (B) Feudalism, Slavery and Capitalism
- (C) Capitalism, Slavery and Feudalism
- (D) Slavery, Capitalism and Feudalism

7. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवण्यात आली आहे ?

- (A) जी.डब्ल्यू.एफ. हेगेल — नागरी समाज
- (B) टी.एच. ग्रीन — सामाजिक करार
- (C) कार्ल मार्क्स — सामान्य सत्संकल्प
- (D) मॅकिएव्हेली — राजकीय आदर्शवाद

8. कार्ल मार्क्सच्या मते उत्पादनाच्या रीतीचा कोणता क्रम बरोबर आहे ?

- (A) गुलामगिरी, सरंजामशाही आणि भांडवल-शाही
- (B) सरंजामशाही, गुलामगिरी आणि भांडवलशाही
- (C) भांडवलशाही, गुलामगिरी आणि सरंजामशाही
- (D) गुलामगिरी, भांडवलशाही आणि सरंजामशाही

9. Which one of the following pairs is *not* correctly matched ?

- (A) J.S. Mill—The subjection of women
- (B) Machiavelli—The Prince
- (C) Aristotle—Utilitarianism
- (D) Hobbes—The Leviathan

10. Which one of the following pairs is *not* correctly matched ?

- (A) Mao Zedong—Cultural Revolution
- (B) Antonio Gramsci—Cultural hegemony
- (C) V.I. Lenin—Bolshevik Revolution
- (D) Karl Marx—Cultural Revolution

9. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवली नाही ?

- (A) जे.एस. मिल — द सब्जेक्शन ऑफ विमन
- (B) मॅकिएव्हेली — प्रिन्स
- (C) अॅरिस्टॉटल — युटिलिटेरीअनिज्म
- (D) हॉब्ज — द लिव्हीएथन

10. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवली नाही ?

- (A) माओ-झे-डॉंग — सांस्कृतिक क्रांती
- (B) आंतोनिओ ग्राम्सी—सांस्कृतिक धुरीणत्व
- (C) व्ही.आय. लेनिन — बोलशेव्हिक क्रांती
- (D) कार्ल मार्क्स — सांस्कृतिक क्रांती

11. Identify the *incorrect* statement :

(A) In Switzerland the members of the executive are the members of Legislature

(B) In USA the members of the executive are not the members of Legislature

(C) In UK the members of executive are the members of Legislature

(D) In India the members of the executive are the members of the Legislature

11. खालीलपैकी अयोग्य विधान ओळखा :

(A) स्वित्झर्लंड मध्ये कार्यकारी मंडळाचे सदस्य हे कायदेमंडळाचे सदस्य असतात

(B) अमेरिकेत कार्यकारी मंडळाचे सदस्य हे कायदेमंडळाचे सदस्य नसतात

(C) युनायटेड किंगडममध्ये कार्यकारी मंडळाचे सदस्य हे कायदेमंडळाचे सदस्य असतात

(D) भारतात कार्यकारी मंडळाचे सदस्य हे कायदेमंडळाचे सदस्य असतात

12. Match the List-I with List-II by using the codes given below :

List-I**List-II**

(1) USA	(a) Council of States
& National Council
(2) Switzerland	(b) House of Lords &
House of Commons
(3) France	(c) Senate & House of
Representatives
(4) UK	(d) National Assembly
& Senate

Codes :

- (A) (1—c) (2—a) (3—d) (4—b)
 (B) (1—d) (2—c) (3—b) (4—a)
 (C) (1—b) (2—d) (3—a) (4—c)
 (D) (1—d) (2—b) (3—c) (4—a)

12. खालील संकेतसूचीचा वापर करून यादी-I व यादी-II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा :

यादी-I**यादी-II**

(1) अमेरिका	(a) कॉन्सिल ऑफ स्टेटस्
व नॅशनल कॉन्सिल
(2) स्वित्झर्लंड	(b) हाऊस ऑफ लार्डस् व
हाऊस ऑफ कॉमन्स
(3) फ्रान्स	(c) सिनेट व हाऊस ऑफ
रिप्रेझेन्टेटिव्ह
(4) युके	(d) नॅशनल असेंब्ली व सिनेट

संकेतसूची :

- (A) (1—c) (2—a) (3—d) (4—b)
 (B) (1—d) (2—c) (3—b) (4—a)
 (C) (1—b) (2—d) (3—a) (4—c)
 (D) (1—d) (2—b) (3—c) (4—a)

13. Which one of the following is *not* correctly matched ?

- (A) France — Biparty System
- (B) USA — Biparty System
- (C) India — Multiparty System
- (D) China — One Party System

14. Which among the following pairs is *not* correctly matched ?

- (A) Consti- — Supremacy
tutionalism of Constitution
- (B) Federalism — Division of
Powers
- (C) Parliamentary — Supremacy of
System Executive
- (D) Presidential — Separation of
System Powers

13. खालीलपैकी अयोग्य जोडी ओळखा :

- (A) फ्रान्स — द्विपक्ष पद्धती
- (B) अमेरिका — द्विपक्ष पद्धती
- (C) भारत — बहुपक्ष पद्धती
- (D) चीन — एकपक्ष पद्धती

14. खालीलपैकी अयोग्य जोडी ओळखा :

- (A) राज्यघटनावाद — राज्यघटनेची
सर्वोच्चता
- (B) संघराज्यवाद — सत्तेची विभागणी
- (C) संसदीय व्यवस्था — कार्यकारी मंडळाची
सर्वोच्चता
- (D) अध्यक्षीय व्यवस्था — सत्तेचे विभाजन

15. Judicial Review is absent in which political system ?

- (A) USA
- (B) India
- (C) UK
- (D) Switzerland

16. What is the tenure of Swiss Executive ?

- (A) 5 Years
- (B) 4 Years
- (C) 6 Years
- (D) 7 Years

15. कोणत्या राजकीय व्यवस्थेत न्यायालयीन पुनर्विलोकन अस्तित्वात नाही ?

- (A) अमेरिका
- (B) भारत
- (C) युनायटेड किंगडम
- (D) स्वित्झर्लंड

16. स्वित्झर्लंडच्या कार्यकारी मंडळाचा कार्यकाळ किती असतो ?

- (A) 5 वर्षे
- (B) 4 वर्षे
- (C) 6 वर्षे
- (D) 7 वर्षे

17. Which one of the following statements is *incorrect* ?

- (A) Constitutionalism implies limited Government
- (B) War is the important threat to Constitutionalism
- (C) American Constitution guarantee rights to the citizens
- (D) British Constitution is the first Enacted Constitution

18. Who described bureaucracy as a “continental nuisance” ?

- (A) Thomas Carlyle
- (B) R.K. Merton
- (C) Max Weber
- (D) M. Crozier

17. खालीलपैकी **अयोग्य** विधान कोणते ?

- (A) राज्यघटनावाद म्हणजे मर्यादित शासन
- (B) युद्ध हे राज्यघटनावादापुढील महत्त्वाचे आव्हान आहे.
- (C) अमेरिकेची राज्यघटना आपल्या नागरिकांचे हक्क संरक्षित करते.
- (D) ब्रिटीश राज्यघटना ही पहिली तयार केलेली राज्यघटना आहे.

18. नोकरशाहीचे वर्णन ‘खंडीय उपद्रव’ असे कोणी केले आहे ?

- (A) थॉमस कार्लाइल
- (B) आर.के. मर्टन
- (C) मॅक्स वेबर
- (D) एम. क्रोझियर

19. Who said, "Revolution is a sweeping fundamental change in the predominant myth of a social order" ?

- (A) Huntington
- (B) G.S. Peter
- (C) H. Arendt
- (D) Neumann

20. Arrange in the order that AFK Organski examined the role of government through the four stages of his "Stages of Political Development".

- (1) Industrialization
- (2) Primitive national unification
- (3) Abundance
- (4) National welfare

Codes :

- (A) (2), (1), (4), (3)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (3), (4), (1), (2)
- (D) (4), (3), (2), (1)

19. समाजरचनाविषयक प्रबल मिथकांमध्ये घडून आलेले सर्वव्यापी व मूलभूत परिवर्तन म्हणजे क्रांती हे विधान कोणी केली ?

- (A) हंटिंग्टन
- (B) जी.एस. पिटर
- (C) एच. अरंडट
- (D) न्युमन

20. ए.एफ.के. ऑरगॅनस्की यांनी शासनाच्या भूमिकेसंदर्भात मांडणी करताना 'राजकीय विकासाचे चार टप्पे' सांगितले आहेत. क्रमाने हे टप्प्याने ओळखा :

- (1) औद्योगिकीकरण
- (2) प्रारंभिक राजकीय एकीकरण
- (3) विपुलता
- (4) राष्ट्रीय कल्याण

सूची :

- (A) (2), (1), (4), (3)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (3), (4), (1), (2)
- (D) (4), (3), (2), (1)

21. Who gave the slogans of “Jai Hind” and “Delhi Chalo” ?

- (A) Aurobindo Ghosh
- (B) Jawaharlal Nehru
- (C) Mahatma Gandhi
- (D) Subhash Chandra Bose

22. The preamble enshrines certain ideals that were first spelt out in :

- (A) The speech by Jawaharlal Nehru on the banks of Ravi when he called for Purna Swaraj
- (B) The Nehru Report
- (C) A resolution adopted at the Karachi Session of the Indian National Congress
- (D) The objectives Resolution adopted by the Constituent Assembly

21. ‘जयहिंद’ आणि ‘दिल्ली चलो’ या घोषणा कोणी दिल्या ?

- (A) अरबिंदो घोष
- (B) जवाहरलाल नेहरू
- (C) महात्मा गांधी
- (D) सुभाषचंद्र बोस

22. भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेत समाविष्ट मुल्यांचा सर्वप्रथम उल्लेख कोठे करण्यात आला ?

- (A) पुर्ण स्वराज्याचा ठराव मांडताना राबी नदीच्या तटावर जवाहरलाल नेहरूंनी केलेले भाषण
- (B) नेहरू रिपोर्ट
- (C) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या कराची अधिवेशनात स्वीकारलेला ठराव
- (D) घटना परिषदेने स्वीकारलेला उद्दीष्टांचा ठराव

23. Match List-I with List-II and choose the correct answer from the codes given below :

List-I	List-II
(a) Article 43A	(1) Legal aid to the poor
(b) Article 43	(2) Prohibition of consumption of alcoholic drinks
(c) Article 47	(3) Prohibition of Cottage Industries
(d) Article 39A	(4) Workers Participation in Management

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (1)	(3)	(4)	(2)
(B) (2)	(1)	(4)	(3)
(C) (4)	(3)	(2)	(1)
(D) (3)	(2)	(1)	(4)

23. यादी-I व यादी-II मधील जोड्या जुळवताना संकेतसूचीचा वापर करा :

यादी-I	यादी-II
(a) कलम 43क	(1) गरिबांना कायदेशीर सहाय्य
(b) कलम 43	(2) मादक पदार्थांच्या सेवनास प्रतिबंध
(c) कलम 47	(3) लघुउद्योगांना प्रतिबंध
(d) कलम 39क	(4) व्यवस्थापनात कामगारांचा सहभाग

संकेतसूची :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (1)	(3)	(4)	(2)
(B) (2)	(1)	(4)	(3)
(C) (4)	(3)	(2)	(1)
(D) (3)	(2)	(1)	(4)

24. Which of the following provisions of the Constitution can be amended by Parliament by a simple majority ? (A) Creation of new states in the union (B) Fundamental Rights (C) Directive Principles of States Policy (D) Provisions related to Panchayati Raj (Article 243) 25. Which one of the following statements related to President of India is <i>incorrect</i> ? (A) President shall have the power to summon or prorogue the session of parliament (B) President shall have the right to send message to either House of Parliament (C) President shall have power to send message not only legislative matters but also "otherwise" (D) President shall have the power to send message only on Legislative matters	24. खालीलपैकी राज्यघटनेच्या कोणत्या भागात संसदेच्या साध्या बहुमताने दुरुस्ती करता येते ? (A) भारतीय संघात नवीन राज्याची निर्मिती (B) मूलभूत हक्क (C) राज्याची मार्गदर्शक तत्त्वे (D) पंचायती राज (कलम 243) संबंधी तरतूदी 25. खालीलपैकी भारताच्या राष्ट्रपतींच्या संदर्भातील कोणते विधान अयोग्य आहे ? (A) भारताच्या राष्ट्रपतींना संसदेचे अधिवेशन बोलावण्याचा अधिकार आहे. (B) संसदेच्या दोनपैकी कोणत्याही सभागृहास आपला संदेश पाठविण्याचा अधिकार असतो. (C) राष्ट्रपतींना कायदेशीरच नव्हे तर 'इतर' बाबतीतही संदेश पाठविण्याचा अधिकार असतो. (D) राष्ट्रपतींना केवळ कायदेशीरबाबतीच संदेश पाठविण्याचा अधिकार आहे.

26. One of the following is *incorrect* about NITI Aayog :

- (A) The power to allocate funds is not vested with Finance Ministry
- (B) The number of full time members could be fewer than Planning Commission
- (C) Chief Ministers of Union Territories are not part of NITI Aayog
- (D) Only four Cabinet Ministers will serve as ex-officio members

27. Select the *correct* answer by using the codes given below :

(a) Regional Party	(1) Akali Dal/TDP
(b) National Party	(2) BJP/DMK
(c) Bahujan Party	(3) BSP/Bahujan Mahasangh
(d) Ideology Based Political Party	(4) CPM/CPI
- (A) (1) and (2) are correct
 - (B) (2) and (3) are correct
 - (C) (3) and (4) are incorrect
 - (D) (1), (3) and (4) are correct

26. खालीलपैकी नीती आयोगासंदर्भात कोणते विधान चूक आहे ?

- (A) निधीच वितरण करण्याची जबाबदारी वित्त मंत्रालयावर नाही
- (B) योजना आयोगाच्या तुलनेत नीती आयोगात पूर्ण वेळ सदस्यांची संख्या कमी असेल
- (C) केंद्रशासित प्रदेशाचे मुख्यमंत्री नीती आयोगाचे सदस्य नाहीत
- (D) केवळ चार केंद्रीय मंत्री नीती आयोगावर पदसिद्ध सदस्य असतील.

27. खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य उत्तर लिहा :

(a) प्रादेशिक पक्ष	(1) अकाली दल/तेलुगुदेसम पक्ष
(b) राष्ट्रीय पक्ष	(2) भाजपा/द्रविड मुनेत्र कळघम
(c) बहुजन पक्ष	(3) बसपा/बहुजन महासंघ
(d) विचार प्रणालीवर आधारित पक्ष	(4) सिपीएम/सिपीआय
- संकेतसूची :**
- (A) (1) आणि (2) योग्य आहे
 - (B) (2) आणि (3) योग्य आहे
 - (C) (3) आणि (4) चूकीचे आहे
 - (D) (1), (3) आणि (4) योग्य आहे

28. The 73rd Act is *not* applicable to which one of the states given below ?

- (A) Nagaland, Tripura and Assam
(B) Mizoram, J & K and Nagaland
(C) Meghalaya, Tripura and J & K
(D) J & K, Nagaland and Jharkhand

29. Match List-I with List-II and choose the correct answer from the codes given below :

List-I		List-II	
(Constitutional Amendment)		(Effects)	
(a) 58th	(1)	Lowering of voting age from 21 to 18	
(b) 61st	(2)	Right to education	
(c) 77th	(3)	Publication of the Constitution in Hindi	
(d) 86th	(4)	Reservation in promotions to SCs and STs	

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (2)	(3)	(1)	(4)
(B) (3)	(1)	(4)	(2)
(C) (1)	(4)	(3)	(2)
(D) (4)	(2)	(1)	(3)

28. 73वा घटनादुरुस्ती कायदा खालीलपैकी कोणत्या राज्यांना लागू नाही ?

- (A) नागालँड, त्रिपूरा व आसाम
(B) मिझोरम, जम्मू-काश्मिर व नागालँड
(C) मेघालय, त्रिपूरा व जम्मू-काश्मिर
(D) जम्मू-काश्मिर, नागालँड व झारखंड

29. “पहिली यादी दुसरा यादीशी जुलवा. खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य उत्तर ओळखा :

यादी-I	यादी-II
(घटना दूरस्त्या)	(परिणाम)
(a) 58वी	(1) मतदाराचे वय 21 वरून 18 आले
(b) 61वी	(2) शिक्षणाचा अधिकार
(c) 77वी	(3) हिंदी भाषेत राज्यघटनेचे भाषांतर
(d) 86वी	(4) अनुसूचित जाती-जमातींना आरक्षण

संकेतसूची :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (2)	(3)	(1)	(4)
(B) (3)	(1)	(4)	(2)
(C) (1)	(4)	(3)	(2)
(D) (4)	(2)	(1)	(3)

30. Given below are two statements, one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R) :

Assertion (A) : Leftist Government of West Bengal suggested to initiate an amendment to include the word 'Federal' in the description of 'Republic of India'

Reason (R) : They suggested to replace the 'Union' by the expression 'Federation' in all places to protect states autonomy.

In this context of the above which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (C) (A) is false and (R) is true
- (D) (A) is true but (R) is false

30. खाली दोन विधाने देण्यात आली आहेत, त्यापैकी एक विधान (A) आहे तर दुसरे कारण (R) आहे :

विधान (A) : पश्चिम बंगालच्या डाव्या सरकारने भारताच्या 'भारतीय गणराज्य' या वर्णनात संघीय असा शब्द समाविष्ट करावा व त्यासाठी घटनादुरुस्ती करावी असे सुचविले.

कारण (R) : त्यांनी 'संघ' या ऐवजी संघराज्य असा शब्द प्रयोग असावा, ज्यायोगे राज्यांची स्वायत्तता टिकेल असे सुचविले.

वरील विधानांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते उत्तर बरोबर आहे ?

- (A) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहे पण (R) हे (A) चे योग्य कारण नाही
- (B) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण आहे
- (C) (A) अयोग्य आहे (R) योग्य आहे
- (D) (A) योग्य आहे (R) अयोग्य आहे

31. Match List-I with List-II and select the correct answer by using the codes given below the list :

List-I	List-II
(a) Purpose	(1) Education
(b) Process	(2) Tribal Welfare
(c) Clientele	(3) Law
(d) Area	(4) North-East

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (3)	(1)	(2)	(4)
(B) (1)	(3)	(2)	(4)
(C) (2)	(3)	(4)	(1)
(D) (2)	(1)	(4)	(3)

31. पहिली यादी दुसऱ्या यादीशी जुळवा. खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा.

यादी-I	यादी-II
(a) उद्देश	(1) शिक्षण
(b) प्रक्रिया	(2) आदिवासीचे कल्याण
(c) ग्राहक वर्ग	(3) कायदा
(d) क्षेत्र	(4) उत्तर-पूर्व

संकेतसूची :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (3)	(1)	(2)	(4)
(B) (1)	(3)	(2)	(4)
(C) (2)	(3)	(4)	(1)
(D) (2)	(1)	(4)	(3)

32. Select the correct answer by using the code below about 'Adhocracy'.

- (i) The term coined by Warren Bennis
- (ii) It is popularised by Alwin Toffler
- (iii) It is the opposite of bureaucracy
- (iv) It refers to a small project team which work across the departmental boundaries of an organisation

Codes :

- (A) (i) and (iii) are correct, (ii) and (iv) are incorrect
- (B) (i) and (ii) are correct, (iii) and (iv) are incorrect
- (C) (i), (ii), (iii) and (iv) are correct
- (D) (i) and (ii) are incorrect, (iii) and (iv) are correct

32. खालील संकेतसूचीचा वापर करून अँडव्होक्रेसी संबंधीचे योग्य उत्तर निवडा :

- (i) वॉरेन बेनीस यांनी ही संज्ञा मांडली
- (ii) ऑल्विन टॉफ्लर यांनी तिला प्रसिद्धी दिली.
- (iii) ती नोकरशाहीच्या विरोधातील आहे.
- (iv) ती लहान प्रकल्प संघाशी संदर्भात असून संघटनेच्या विभागाच्या सीमारेषा ओलांडून कार्य करते.

संकेतसूची :

- (A) (i) आणि (iii) बरोबर, (ii) आणि (iv) चूकीचे
- (B) (i) आणि (ii) बरोबर, (iii) आणि (iv) चूकीचे
- (C) (i), (ii), (iii) आणि (iv) बरोबर
- (D) (i) आणि (ii) चूकीचे, (iii) आणि (iv) बरोबर

33. Arrange chronologically the institution related to planning in India. Choose the correct code :

(i) Planning and Development Department

(ii) Advisory Planning Board

(iii) Planning Commission

(iv) NITI Aayog

Codes :

(A) (ii), (i), (iii) and (iv)

(B) (i), (ii), (iii) and (iv)

(C) (iii), (ii), (i) and (iv)

(D) (iv), (iii), (ii) and (i)

33. खालील संकेतसूचीचा वापर करून भारताच्या नियोजनासंबंधीत संस्था कालक्रमानुसार

जुळवा :

(i) नियोजन आणि विकास विभाग

(ii) नियोजन सल्लागार बोर्ड

(iii) नियोजन आयोग

(iv) नीती आयोग

संकेतसूची :

(A) (ii), (i), (iii) आणि (iv)

(B) (i), (ii), (iii) आणि (iv)

(C) (iii), (ii), (i) आणि (iv)

(D) (iv), (iii), (ii) आणि (i)

34. Select the *correct* statement about Estimate Committee from the codes :

- (i) It is a standing committee
- (ii) All members belonging to Lok Sabha
- (iii) Members are elected on the basis of proportional representation
- (iv) Suggest alternative policies to bring efficiency and economy in administration

Codes :

- (A) (i), (ii), (iii) are correct, (iv) is incorrect
- (B) (i), (ii), (iv) are correct, (iii) is incorrect
- (C) (i), (ii), (iii), (iv) are correct
- (D) (i), (ii) are correct, (iii) and (iv) are incorrect

34. खालील संकेतसूचीचा वापर करून अंदाज समिती संदर्भात **अचूक** विधान निवडा :

- (i) ती स्थायी समिती आहे
- (ii) यातील सर्व सदस्य लोकसभेतील असतात
- (iii) प्रमाणशीर प्रतिनिधीत्वाच्या आधारे त्यातील सदस्य निवडून आलेले असतात
- (iv) ती प्रशासनामध्ये अर्थव्यवस्था व कार्यक्षमता आणण्यासाठी पर्यायी धोरण सूचविणे

संकेतसूची :

- (A) (i), (ii), (iii) बरोबर आहेत, (iv) चूकीचे आहे
- (B) (i), (ii), (iv) बरोबर आहेत, (iii) चूकीचे आहे
- (C) (i), (ii), (iii), (iv) बरोबर आहेत
- (D) (i), (ii) बरोबर आहेत, (iii) आणि (iv) चूकीचे आहेत

35. Select the *incorrect* statement about decentralisation :

- (A) Decentralisation may be political or administrative
- (B) Administrative decentralisation may be vertical and territorial or horizontal and functional
- (C) Creation of Panchayati Raj Institution within the states is an example of decentralisation
- (D) Planning Commission symbolizes the trend towards decentralisation

35. विकेंद्रीकरणासंबंधीचे चूकीचे विधान निवडा :

- (A) विकेंद्रीकरण हे राजकीय किंवा प्रशासकीय असते.
- (B) प्रशासकीय विकेंद्रीकरण हे उभ्यारेषेतील आणि प्रादेशिक किंवा आडव्या आणि कार्यात्मक असते.
- (C) राज्यामध्ये पंचायतीराजसंस्थांची निर्मिती हे विकेंद्रीकरणाचे उदाहरण आहे.
- (D) नियोजन आयोगाचा काल विकेंद्रीकरणाकडे आहे हे प्रतिकरूपाने दिसते

36. Select the *incorrect* statement about Asoka Mehta Committee on Panchayati Raj :

- (A) Main thesis of the Committee was functional necessity for decentralisation of administration
- (B) Recommended the creation of a two-tiered system
- (C) Compulsory powers of taxation to Panchayati Raj Institution
- (D) Recommended the creation of a three-tiered system

36. पंचायतीराजसंबंधीच्या अशोक मेहता समितीच्या संदर्भातील चूकीचे विधान निवडा :

- (A) यासमितीचा मुख्य भर कार्यात्मक गरजेसाठी प्रशासनाचे विकेंद्रीकरण करण्यावर होता.
- (B) द्विस्तरीय व्यवस्था निर्मितीची सूचना केली
- (C) पंचायतीराजसंस्थांना कर आकारणीची आवश्यक सत्ता दिली.
- (D) त्रिस्तरीय व्यवस्था निर्मितीची सूचना केली.

37. When did the Essential Services Maintenance Act come into force ?

- (A) 1978
- (B) 1968
- (C) 1962
- (D) 1979

38. Arrange chronologically the various stages of Budget in the Parliament by selecting the *correct* code :

- (1) General Discussion
- (2) Presentation in the Parliament
- (3) Consideration and Passing
- (4) Voting on Demand for Grant

Codes :

- (A) (2), (1), (3), (4)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (2), (3), (4), (1)
- (D) (2), (1), (4), (3)

37. अत्यावश्यक सेवा देखभाल कायदा केव्हा लागू झाला ?

- (A) 1978
- (B) 1968
- (C) 1962
- (D) 1979

38. खालील संकेतसूचीचा वापर करून संसदेमधील अंदाजपत्रकाच्या विविध पायऱ्यांचा क्रम लावा :

- (1) सर्वसाधारण चर्चा
- (2) संसदेत सादरीकरण
- (3) विचारार्थ आणि मंजूर
- (4) वोटिंग अँड डिमांड फॉर ग्रँट

संकेतसूची :

- (A) (2), (1), (3), (4)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (2), (3), (4), (1)
- (D) (2), (1), (4), (3)

39. Select the correct answer about Ombudsman by using codes below :

- (i) Officer of state appointed to provide an extra check on the right of citizens against governmental action
- (ii) It is a Scandinavian origin system
- (iii) It is an institution for decentralisation
- (iv) It is against Federal system

Codes :

- (A) (i) and (ii) are correct, (iii) and (iv) are incorrect
- (B) (i), (ii) and (iii) are correct, (iv) is incorrect
- (C) (i), (ii), (iii) and (iv) are correct
- (D) (i), (ii), (iii) and (iv) are incorrect

39. ऑम्बुड्समन विषयीचे योग्य उत्तर खालील संकेतसूचीच्या आधारे योग्य निवडा :

- (i) शासनाच्या कृतीवर अधिकचे नियंत्रण आणण्यासाठी नियुक्त केलेला अधिकारी
- (ii) याचा उदय स्कँडेनेव्हीएन देशांमध्ये झाला
- (iii) ही विकेंद्रीकरणासाठीची संस्था आहे.
- (iv) ही संघराज्य व्यवस्थेच्या विरोधी आहे.

संकेतसूची :

- (A) (i) आणि (ii) बरोबर आहेत, (iii) आणि (iv) चूक आहेत
- (B) (i), (ii) आणि (iii) बरोबर आहेत आणि (iv) चूक आहे
- (C) (i), (ii), (iii) आणि (iv) बरोबर आहेत
- (D) (i), (ii), (iii) आणि (iv) हे चूक आहेत

40. Right to Information Act, 2005 provides : (A) Transperancy (B) Accountability (C) Decentralisation (D) Anti-corruption	40. 2005 चा माहिती अधिकार कायदा हे उपलब्ध करून देतो : (A) पारदर्शकता (B) जबाबदारी (C) विकेंद्रीकरण (D) भष्टाचारविरोधी
41. Which of the following is <i>not</i> a tenet of Realism ? (A) The centrality of security and survival (B) The importance of the virtues of strength and cunning (C) Values of Intelligence, nerve and risk taking (D) State is a major actor along with others non-state actors	41. खालीलपैकी वास्तववादाचे कोणते वैशिष्ट्य नाही ? (A) सुरक्षितता आणि तगुन रहाणे यास मध्यवर्ती स्थान (B) बळ आणि चातुर्य या गुणांचे महत्त्व (C) बुद्धीमत्ता, धैर्य आणि जोखीम घेण्याची मुल्ये (D) इतर गैर-राज्य घटकांबरोबरच राज्यसंस्थेला अभिकर्त्याची भूमिका
42. What did the Westphalian system denote ? (A) The duty of nation-states to adhere to the Church (B) International alliances would take precedence (C) Rise of the modern nation-state (D) King had the divine right to rule	42. वेस्टफेलिया व्यवस्थेचा अर्थ काय आहे ? (A) चर्चचे बंधन राष्ट्र-राज्यांनी पाळण्याची जबाबदारी (B) आंतरराष्ट्रीय कराराला प्राधान्य मिळेल (C) आधुनिक राष्ट्र-राज्याचा उदय (D) राजाला सत्ता स्थापण्याचा दैवी अधिकार आहे.

43. Who enunciated the Fourteen points at the Treaty of Versailles ?
 (A) Castlereagh
 (B) Metternich
 (C) Talleyrand
 (D) Woodrow Wilson
44. What was the name of the massive economic rebuilding plan for Western Europe which was to rebuilt was torn economies after Second World War ?
 (A) NATO
 (B) Marshall Plan
 (C) Containment
 (D) IMF Loans
45. Which among the following are tangible elements of power ?
 (1) Physical Geography and Geopolitics
 (2) Natural Resources and raw materials
 (3) Technology
 (4) National character and morale
- Codes :**
 (A) (1), (2) and (3) are correct
 (B) (1), (2) and (4) are correct
 (C) (2), (3) and (4) are correct
 (D) (1), (3) and (4) are correct

43. व्हर्सेलच्या तहामध्ये विशद केलेली 14 सूत्रे कोणी मांडली ?
 (A) कॅसलरी
 (B) मेटर्निक
 (C) टेलीरँड
 (D) वुड्रो विल्सन
44. दुसऱ्या महायुद्धानंतर आर्थिक अरिष्टात सापडलेल्या पश्चिम युरोपच्या आर्थिक पुनर्बांधणीसाठीच्या मोठ्या आर्थिक योजनेचे नाव काय ?
 (A) नॅटो
 (B) मार्शल योजना
 (C) ताब्यात ठेवणे
 (D) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कर्जे
45. संकेतसूचीचा वापर करून खालील पैकी सत्ताचे प्रत्यक्ष घटक कोणते ?
 (1) भौतिक भूगोल आणि भू-राजकारण
 (2) नैसर्गिक साधनसामुग्री आणि कच्चा माल
 (3) तंत्रज्ञान
 (4) राष्ट्रीय चारित्र्य आणि नितिधैर्य
- संकेतसूची :**
 (A) (1), (2) आणि (3) योग्य आहे
 (B) (1), (2) आणि (4) योग्य आहे
 (C) (2), (3) आणि (4) योग्य आहे
 (D) (1), (3) आणि (4) योग्य आहे

46. The Acheson Plan which was a result of the Korean war in 1950 was an example of :

- (A) Splendid Isolation
- (B) Peaceful coexistence
- (C) Collective Security
- (D) Balance of Power

47. Choose the correct chronological order on the basis of the codes given below :

- (1) Tokyo Round
- (2) Kennedy Round
- (3) Doha Round
- (4) Uruguay Round

Codes :

- (A) (2), (1), (4), (3)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (4), (3), (2), (1)
- (D) (3), (4), (1), (2)

46. 1950 साली झालेल्या कोरियन युद्धाच्या समाप्तीनंतर झालेली अॅशेसन योजना कशाचे उदाहरण आहे ?

- (A) वैभवशाली अलगतता
- (B) शांततापूर्ण सहअस्तित्व
- (C) सामुहिक सुरक्षितता
- (D) सत्ता समतोल

47. खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य कालानुक्रम निवडा :

- (1) टोकियो फेरी
- (2) केनेडी फेरी
- (3) दोहा फेरी
- (4) उरुग्वे फेरी

संकेतसूची :

- (A) (2), (1), (4), (3)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (4), (3), (2), (1)
- (D) (3), (4), (1), (2)

48. Give correct answer by using the codes given below :

Assertion (A) : India's LEAP (Look East and Act Policy) began before 1991.

Reason (R) : The Cholas were a naval power that traded in the Indo-Pacific region

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are correct and (R) is the right explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are correct but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false, but (R) is true

49. Where did the first summit of the Non-Aligned Movement (NAM) take place in 1961 ?

- (A) Cairo
- (B) Belgrade
- (C) Bandung
- (D) New Delhi

50. Which one of the following countries is *not* a member of BIMSTEC ?

- (A) Bangladesh
- (B) Australia
- (C) Myanmar
- (D) Thailand

48. खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :

विधान (A) : भारताचे LEAP (पूर्वेकडे बघा आणि कृती करा धोरण) 1991 पूर्वी सुरु झाले.

कारण (R) : चोला ही एक आरमारी सत्ता होती आणि ती भारत-प्रशांत प्रदेशात व्यापार करत होती.

संकेतसूची :

- (A) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे पण (R) चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे पण (R) बरोबर आहे

49. 1961 मध्ये अलिप्ततावादी चळवळीची शिखर परिषद् कोणत्या ठिकाणी भरली ?

- (A) कैरो
- (B) बेलग्रेड
- (C) बांडुंग
- (D) नवी दिल्ली

50. खालीलपैकी कोणता देश BIMSTEC चा सभासद नाही ?

- (A) बांगलादेश
- (B) ऑस्ट्रेलिया
- (C) मायन्मार
- (D) थायलंड

AUG-15215/II

ROUGH WORK